

Warszawa,5. 03.....2015 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Pacjenta
Krystyna Barbara Kozłowska

RzPP-ZPR.420.14.2015.KKO

Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Ławoszy Puse Minister

Działając na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* (Dz. U. z 2012 r. poz. 159, z późn. zm.), zwracam się z prośbą do Pana Ministra o podjęcie prac legislacyjnych w zakresie opracowania i wprowadzenia standardów procedur medycznych w opiece onkologicznej nad pacjentami.

Od dnia 1 stycznia 2015 r. zmianie uległy przepisy dotyczące świadczeń udzielanych pacjentom onkologicznym w ramach tzw. pakietu onkologicznego. Głównym założeniem jest udzielanie świadczeń zdrowotnych w jak najkrótszym czasie oczekiwania, w przypadku pacjentów u których wystąpiło podejrzenie nowotworu złośliwego bądź zdiagnozowano taki nowotwór.

Niemniej jednak wprowadzone zmiany nie odnoszą się do pozostałych chorych, będących pod opieką onkologiczną, jak również nie zawierają standardów postępowania onkologicznego.

Obecnie główną podstawą postępowania u pacjentów chorych na nowotwory (także złośliwe) stanowią zalecenia lub wytyczne towarzystw naukowych. W praktyce skutkuje to dowolnością postępowania diagnostycznego i leczniczego. Zdarzają się sytuacje, że w przypadku takich samych problemów zdrowotnych mogą wystąpić różnice w postępowaniu z pacjentem.

Wprowadzenie standardów w opiece onkologicznej skutkowałoby polepszeniem jakości i skuteczności procesu diagnostyczno-terapeutycznego w różnych typach

nowotworów oraz różnych stopniach zaawansowania. Przyjęcie i wdrożenie do stosowania jednolitej opartej na aktualnej wiedzy medycznej procedury postępowania przez personel medyczny spowoduje, że pacjent zostanie prawidłowo zakwalifikowany do określonej metody leczenia jak również zapewni podobny standard świadczeń zdrowotnych w różnych podmiotach leczniczych.

Powyższe przejawiałyby się w zagwarantowaniu lepszego dostępu pacjentów do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej oraz do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych w warunkach odpowiadających określonym w odrębnych przepisach wymaganiom fachowym i sanitarnym, o czym mowa w art. 6 ust. 1 oraz w art. 8 zd. 1 ustawy *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*. Ponadto opracowanie i upowszechnienie nowoczesnych standardów postępowania skutkowało by zapewnieniem szczególnego statusu pacjenta onkologicznego i tym samym zgodne byłoby z ideą zawartą w programie wieloletnim „Narodowym Programie Zwalczenia Chorób Nowotworowych”¹ oraz tzw. pakiecie onkologicznym.

W kontekście powyższego należy zaznaczyć, że brak określenia standardów postępowania w przedmiotowym zakresie był podnoszony przed wdrożeniem tzw. pakietu onkologicznego, w szczególności w ustaleniach kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli jak również przez środowiska medyczne jak i organizacje pacjenckie².

Najwyższa Izba Kontroli w ramach prowadzonego postępowania kontrolnego w *Informacji z realizacji wybranych zadań Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych w latach 2006-2008* (I półrocze) opublikowanym w październiku 2009 r. (znak: KPZ-41011/2008; Nr ewid. 147/2009/P/08/098/KPZ) ponowiła swój wniosek do Ministra Zdrowia z 2004 r. o wydanie standardów postępowania i procedur medycznych w podmiotach leczniczych oraz rozważenie określenia w drodze rozporządzenia standardów postępowania i procedur medycznych wykonywanych w podmiotach leczniczych w celu zapewnienia właściwego poziomu i jakości świadczeń zdrowotnych.

Ponadto powyższy postulat Najwyższa Izba Kontroli powtórzyła w odniesieniu do metod stosowanych w radioterapii onkologicznej w *Raporcie na temat realizacji zadań*

¹ Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Narodowy program zwalczenia chorób nowotworowych” (Dz. U. 2005 r. nr 143. poz. 1200).

² Uchwalona ustawą z dnia 22 lipca 2014 r. *o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U z 2014 r. poz. 1138). Podczas prac legislacyjnych zgłoszono liczne uwagi dostępne na stronie internetowej: <http://www.rcl.gov.pl/>.

Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych w latach 2009-2013 (znak: KZD-4101-03/2014; Nr ewid. 16/2014/P/13/130/KZD) z dnia 12 czerwca 2014 r. W treści wskazano, że zwrócono się do Ministra Zdrowia z wnioskiem o opublikowanie wykazu wzorcowych procedur radiologicznych dla uzasadnionych ekspozycji medycznych uznanych za standardowe. Przygotować to miały powołane przez ministra komisje do dnia 31 grudnia 2014 r.

Zarządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie powołania *Zespołu do spraw opracowania projektów standardów postępowania w zakresie onkologii i hematologii dziecięcej* (Dz. Urz. MZ. z 2010 r. Nr 13, poz. 76) utworzono zespół do spraw opracowania projektów standardów postępowania w zakresie onkologii i hematologii dziecięcej, jako organ pomocniczy ministra właściwego do spraw zdrowia. Do zadań Zespołu należało przede wszystkim opracowanie projektów standardów postępowania w zakresie onkohematologii dziecięcej. Niemniej jednak należy zauważyć, że nie zostały uchwalone ustalenia, wnioski bądź opinie do publicznej wiadomości.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 28 maja 2014 r. (znak: RM-111-94-14) w sprawie *harmonogramu zadań wykonywanych w ramach programu wieloletniego „Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych” w roku 2014 i 2015*, przyjęto harmonogram zadań wykonywanych w ramach ww. programu w roku 2014 oraz 2015. W treści załączników do uchwały nr 95/2014 m.in. określono, że: *Program edukacyjny: Szkolenie lekarzy patomorfologów w zakresie histopatologii onkologicznej* na rok 2014 i 2015 ma na celu wprowadzenie do diagnostyki histopatologicznej standardów opartych o wytyczne WHO, American Joint Committee on Cancer (AJCC) i Union for International Cancer Control (UICC) według College of American Pathologists (CAP) oraz upowszechnienie wiedzy wśród patologów z zakresu umiejętności stosowania aktualnych światowych standardów diagnostycznych.

W czerwcu 2014 r. opublikowany został dokument: *Strategia Walki z Rakiem w Polsce 2015-2024*, sporządzony przez ekspertów z różnych ośrodków onkologicznych w kraju przy udziale firmy konsultingowej PwC. W treści zgłaszanych działań jako cel 25 określono: *Rozwój oraz promocja standardów postępowania w leczeniu onkologicznym*³. Uzasadniając wskazano, że: „standaryzacja metod postępowania w szczególnie najczęściej występujących grupach nowotworów oraz typowych sytuacjach klinicznych, jest skutecznym narzędziem zapewniającym wszystkim pacjentom porównywalne i najbardziej właściwe

³ Strategia walki z rakiem w Polsce w latach 2015-2024; pub. na stronie internetowej: www.walkazrakiem.pl.

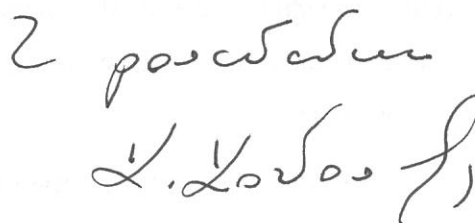
leczenie”. Jednocześnie w dokumencie wysunięto postulat (działanie 25.3), *Opracowania powszechnie obowiązujących standardów postępowania w leczeniu onkologicznym dla wybranych nowotworów*. Argumentując przedstawiono, że: „Standardy postępowania powinny stać się obowiązującą normą, a odstępstwa od ich stosowania rejestrowane i uzasadniane w dokumentacji medycznej pacjenta”.

Także w toku prac dotyczących warunków realizacji tzw. pakietu onkologicznego podnoszono, że powinny zostać opracowane standardy postępowania onkologicznego w zakresie realizacji wspomnianego pakietu oraz procedury postępowania lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, który został uprawniony do wydania Karty diagnostyki i leczenia onkologicznego.

Reasumując, przedstawione wyżej postulaty należy uznać za słuszne i aktualne.

Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn. zm.), Minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, standardy postępowania medycznego w wybranych dziedzinach medycyny lub w określonych podmiotach wykonujących działalność leczniczą, kierując się potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości świadczeń zdrowotnych.

Wobec powyższego, w ocenie Rzecznika Praw Pacjenta, zasadnym jest opracowanie standardów postępowania onkologicznego przez Ministra Zdrowia w drodze rozporządzenia, mimo, że upoważnienie ustawowe ma charakter fakultatywny. Standardy te gwarantowałyby właściwy poziom świadczeń zdrowotnych także udzielanych najmłodszym pacjentom.

Otrzymują do wiadomości:

- 1) Pani Ewa Kopacz, Prezes Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa.
- 2) Pan Prof. dr hab. Maciej Krzakowski, Konsultant Krajowy w dziedzinie onkologii klinicznej, Klinika Nowotworów Płuca i Klatki Piersiowej, Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Roentgena 5, 02-781 Warszawa;